

- b) en befæstet Flaadestation i Fyn;
- c) Befæstninger paa Fyns og Sjællands Kyster ved Lille-Belt;
- d) Fyns Kystforsvar iverigt;
- e) et befæstet Punkt paa Sjælland.

Udgifter ved Overslytning af de forskellige hertil hørende Beholdninger udredes særskilt i Genhold til de aarlige Finantslove."

2) § 3 affattes saaledes:

"Af det hele Beløb vil i Finantsaaret 1875-76 kunne anvendes indtil 3 Millioner Kroner. Udgifterne ved de øvrige Anlæg bestemmes ved de følgende Aars Finantslove."

Lovforslagets Paragrafer, de stillede Endringsforslag samt Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3die Behandling sættes under Et under Forhandling.

Ordføreren (Bøjfen): Naar jeg paa Fleraltets Begne skal tillade mig at motivere de her foreliggende Indstillinger, nødsages jeg til at ubede mig Tingets Opmærksomhed for en noget længere Tid, end jeg ellers kunde ønske eller pleier. Grunden dertil vil kunne søges og findes i den her foreliggende Sags overordentlige Omfang og Betydning. Jeg maa endvidere tilføje, at naar den afgivne Betænkning er temmelig indskrænket i Omfang, er Marfagen dertil den, at det har været vort Ønske at fremskynde anden Behandling af denne Sag saa meget som muligt. Derfor have vi ikke i Betænkningen kunnet optage en saa fuldstændig Fremstilling dels af vore Motiver, dels af vor Betragtningssaaade i det Hele, som vi ellers havde kunnet ønske; thi det vil være ærede Medlemmer bekendt, at det er forholdsviis let at skrive en Betænkning, men at det tager længere Tid, naar den skal kunne fremtræde med et noget fyldigere Indhold i en Form, der i sine Enkeltheder kan finde samtlige de Medlemmers Bifald, som overhovedet slutte sig til Indstillingerne. Jeg kommer derfor til idag noget vidtløftigere at udvikle de Betragtninger, hvorfra vi ere gaaede ud, idet jeg dog maa tilføje, at maatte ikke alle de Udtalelser, jeg maatte fremsætte, vilde være komne til at foreligge i den Form eller i den Belysning, naar de havde kunnet været optagne i Udvalgets Betænkning.

Ved første Behandling af de her foreliggende Lovforslag fremkom der fra vor Side forskellige Indvendinger, som havde en stærk indgribende Karakter, og jeg skal siden komme til at minde nærmere deraf. Disse Indvendinger have, som ærede Medlemmer ville se, ført til en gennemgribende Forandring af de foreliggende Lovforslag saavel i Formen som i Indholdet. Med Hensyn til Affattelsesmaaden, altsaa Indstillingernes Form, har det været Udvalgets Flertal bevidst, at de

Endringsforslag, det har stillet, ere saa indgribende, at Afskilligt maatte kunde tale for at lade dem fremkomme under et særligt Lovforslags Form. Vi have konfereret angaaende dette Spørgsmaal med den høitærede Conseilspræsident for at høre hans Mening om, hvilken Form Regjeringen vilde foretrække med Hensyn til disse Endringsforslags Fremkomst, og den høitærede Conseilspræsident har da udtalt, at Regjeringen vilde foretrække, at de kom som Endringsforslag til de forelagte Regjeringsforslag, fremfor at de fremtraadte her i Salen som selvstændige Lovforslag, fremlagte ved privat Initiativ. Udvalgets Flertal har da fulgt denne Conseilspræsidentens Anvisning, og Forslagene foreligge altsaa som Endringsforslag til et af de forelagte Regjeringsforslag. Der er ogsaa adskillige andre Hensyn, som kunne tale til Fordel for at vælge denne Vej, og navnlig da det, at samtlig de Tanker, vi have søgt at fremsætte, slutte sig saa nøie til hinanden, at en samlet Overveielse og Behandling deraf vil være det Hensigtsmæssigste. Man vil kunne indvende — og det er blevet indvendt — at vi ved at fremlægge saadanne uensartede Forslag, som man paa en Raade kan kalde dem, idet vi have knyttet Befæstningsforslagene til Skatte-spørgsmaalet, sammenblande uensartede Ting, knytte Forslag betingelsesvis til hinanden, hvoraf hvert for sig skulde kunne gaa paa sine egne Ben, men dette er et Forhold, som ikke er enestaaende ved dette Lovforslag. Ærede Medlemmer ville nemlig erindre, at vi oftere fra vor Side have maattet vælge den Vej at knytte forskellige Forslag til hinanden og at gjøre dem saaledes betingede af hinanden. Dette ligger i den hele politiske Stilling, idet de Ønsker, vi have, og de Forslag, vi ønske fremmede, danne et saadant sammenhængende Hele, et saadant System, at et enkelt Led deraf ikke kan udrydes og fremmes særskilt, hvorimod vi maa fordrø, at en Række af de Forslag, vi støtte, blive fremmede under Et, hvilket atter hviler paa, at Ønskerne fra vor Side i Almindelighed omfatte et Systemflifte og ikke en blot og bar Endring ved et eller andet enkelt Punkt. Man kunde nu sige — det er blevet sagt, og jeg har ogsaa været tilbøjelig til at ønske, at noget Saadant kunde blive Tilfældet — at Forsvarsvesenet som saadant burde stilles udenfor og over Patrierne og deres Strid. Jeg siger, at ogsaa jeg kunde have ønsket, at noget Saadant var Tilfældet, dersom det var muligt, men, mine Herrer, jeg har maattet erkjende, at det ikke er muligt, ikke er gjennemførligt; thi de Forslag, som vedrøre Forsvarsvesenets Ordning, gribe saaledes ind i mange andre Samfundsforhold, at de ikke let vil kunne fremmes særskilt, uden at de faae Indflydelse paa andre Forhold, som mere eller mindre ville komme til at gjøre Ordningen afhængig af andre lignende Forslags Fremme. En Hovedside ved Forsvarsvesenets Udvikling er jo de overordentlige finansielle Krav, som derved